
Priimki na Slovenskem

Silvo Torkar

IZVLEČEK: V prispevku je po kratkem uvodu prikazan nastanek priimkov na slovenskem ozemlju. Navedeni so štiri glavni viri nastanka, tj. rojstna, krajevna oziroma pokrajinska imena, vzdevki ter imena poklicev oziroma funkcij. V nadaljevanju so priimki obdelani z oblikovnega, besedotvornega in pomenskega vidika. V Sloveniji je blizu 70.000 priimkov, najpogostejši pa je Novak. Tipično slovenski so priimki na -šek in -nik, ki kažejo na krajevni izvor. Prispevek se končuje s prikazom stanja raziskav in z najpomembnejšo bibliografijo.

Surnames in Slovenia

ABSTRACT: After a brief general introduction the article discusses the origin of surnames on the Slovenian territory. Presented are the four main sources of surnames, i.e. given names, place-names or names of regions, nicknames and professions or functions. Further on, the surnames are discussed from the formal, word-formational and semantic aspects. There are approximately 70,000 surnames in Slovenia, with Novak being the most common. Typical Slovenian surnames are those in -šek and -nik which are derived from place-names. At the end the status of research is presented and the most relevant bibliographic references are listed.

1. Uvod

Priimek skupaj z rojstnim ali krstnim imenom sestavlja dvodelno osebno ime in se deduje praviloma po očetu. Izraz je znan že iz Megiserjevega slovarja 1603 (*prymik*, tudi *pridevik*), nato iz Vorenčevega slovarja 1680–1710 (*preimek*, *pridevik*) itd. Prvotno so s tem izrazom zaznamovali vzdevke ali tudi hišna imena. Hišna imena so bila v kmečkem okolju pogost vir pri nastajanju priimkov in so v rabi še danes. Ohranjajo se po več rodov, včasih celo več stoletij. Viri za njihov nastanek so zelo podobni tistim za priimke: rojstna imena (v zadnjih dveh, treh stoletjih že tudi priimki), ledinska imena, imena po poklicu in vzdevki.

2. Ženske oblike priimkov

V zapisih od 16. do 18. st. se priimki za ženske osebe razlikujejo od priimkov moških, ker se jim dodajajo priponska obrazila *-ikca*, *-ica*, *-ka*, *-klja*, *-ovica*, *-ovka/avka* *-ska*, *-na*, *-ja*, *-ulja*, med njimi pa so najpogostejša *-ovka* (*Kosovka: Kos*), *-ka* (*Trpinka: Trpin*) in *-ica/-ca* (*Golobica: Golob*), ostala so precej redkejša. Dogajalo se je, da so se pri istem priimku lahko za žensko obliko uporabljala različna priponska obrazila, npr. za *Novak Novakovka*, *Novakinja*, *Novačica*, za *Mrak* pa *Mraklja* in *Mrakovka*. Po letu 1780 (patent Jožefa II. o uvedbi priimkov) se v matičnih knjigah tudi za ženske osebe dosledno uveljavi moška oblika priimka (*Erjavec*, *Golob*, *Tavčar*). Danes se tovrstne ženske oblike priimkov uporabljajo samo še v vaškem okolju, kjer zvenijo nevtrarno, vendar na stilistično vrednost čedalje bolj vpliva mestno okolje, kjer se te oblike občutijo bolj ali manj kot slabšalne. Od druge polovice 19. stoletja je – še zlasti v meščanskem okolju – živi jezik izoblikoval za ločevanje priimkov žensk od priimkov moških svojilne pridevnike na *-ova/-eva* (*Alma Sodnikova*, *Mira Danilova*), vendar se v uradni rabi priimki žensk ne ločijo od priimkov moških niti takrat, kadar se končujejo na *-ski* ali *-ov* (*Maruša Pleterski*, *Alja Tkačev*) in se ne sklanjajo.

3. Formiranje priimkov

Stara slovenska imena, od katerih so se nekatera ohranila tako, da so prešla med priimke, so prvič zabeležena v Karantaniji že v 9. st., npr. *Stojko*, hipokoristik od *Stojmir* (Ztoimar), *Boruta* (Boruth), hipokoristik od *Borislav*, *Černo* (Zerno). Listine iz 10.–13. st. vsebujejo na desetine predkrščanskih slovenskih imen, npr. *Černigoj*, *Stanko*, *Svetec*, *Radoha*, *Prodan*, *Stojan*, *Gerdin*. Med najstarejšimi izpričanimi in še danes živimi slovenskimi priimki, ki ne izvirajo iz starih osebnih imen, so leta 1275 v Trstu izpričani *Kalac* (< 'tkalec'), ali pa *Velicogna* (*Velikonja*) iz leta 1295, kovač v Volčah na Tolminskem, izkrajevni *Pudloger* (*Podlogar*), meščan iz Ljubljane leta 1297.

Historično gradivo za slovensko etnično ozemlje je precej neenakomerno obdelano, zato si oglejmo formiranje priimkov na primeru Selške doline na Gorenjskem. V enem od osnovnih virov za imensko sliko kmečkega prebivalstva pred cerkvenimi maticami, tj. v urbarjih, se kaže na ozemlju Selške doline glede dvodelnih poimenovanj, kjer poleg rojstnega imena nastopa tudi priimek, ki še ni docela ustaljen, naslednja slika: leta 1500 je nosilo priimke 60% kmečkih podložnikov, 1560 že 74,5%, 1630 že 95% in 1725 vseh 100% (Andrejka 1939). Zakonsko obvezni so postali s patentom Jožefa II. z dne 1. novembra 1780 (Beneš 1962, 12–13). Procesu nastajanja priimkov je lažje slediti od 1622, ko so na voljo že prve krstne knjige (Andrejka 1939). Patronimični priimek *Klemenčič* se je pojavil v krstni knjigi leta 1636. Še leta 1633 zasledimo zapis: *Alenka fa. Matthaei Clemen et Scolasticae*, tri leta pozneje pa *Juri fs. Matthaei Klemenzih et Scolasticae* (Dražgoše). Podobno je v Studenem leta 1626 rojen *Marko fs. Jury Stephaan et Marushae*, štiri leta kasneje pa

Primus fs. Jury Stephanziz et Marushae. Nedaleč stran, na tolminski strani Porezna, najdemo (v urbarjih) primer, ko se patronimično obrazilo -čič pritakne tudi na nesvetniško ime: 1591 *Jachili Suoster*, 1598 *Jacole Sosterschiz*. Vsi trije primeri kažejo na to, da ima obrazilo -čič pogosto samo strukturno vlogo. O dednosti drugega identifikacijskega elementa v dvodelnem osebnem imenu pričajo tudi številni zapisi v urbarju za Postojno iz leta 1498: *Michel Crabatt*, prej njegov ded *Jury Crabatt*; *Thomas Machnucz*, prej njegov oče *Crisman Machnucz* župan; *Achacz Solodecz*, prej *Jannes Solodecz*, njegov oče. V tem času so kmetje, ki še niso imeli ne priimka in ne vzdeвка, v listinah nastopali samo z rojstnim (že skoraj brez izjeme svetniškim) imenom, ali pa so poleg tega imeli še dodatno identifikacijo, kot npr. *Tomaž, sin (brat) Martina, kovač Peter, Urban pod potjo* ipd.

V 17. in v prvi polovici 18. st. so se v Selški dolini nekateri prozorni priimki izmenoma zapisovali v maticah enkrat v slovenski (*Kouaz, Kauzhizh*), drugič v nemški varianti (*Schmid, Weber*), naposled je prevladala enkrat nemška (*Schmid*), drugič slovenska (*Kavčič*).

Priimki so se prej uveljavili na zahodnem delu slovenskega ozemlja kot na vzhodnem. Na primeru domačije Slom na Štajerskem lahko vidimo, da se je v 17. st. k rojstnemu imenu gospodarjev in vseh članov družine pritikal priimek *Slomšek*, ki se je dedoval kot hišno ime, ne glede na rod.

4. Besedotvorje in pomenska delitev

V slovenski onomastiki so pri delitvi priimkov vsi raziskovalci od I. Koštiála, S. Bunca do F. Jakopina in P. Merkušja ostajali pri tradicionalni pomenski delitvi na 4 skupine: **a. iz rojstnih imen**, **b. iz imen poklicev in dejavnosti**, **c. iz krajevnih, ledinskih, pokrajinskih in etničnih imen** in **č. iz vzdevkov**. F. Jakopin je prvi sistematsko in s statističnimi podatki obdelal priponska obrazila slovenskih priimkov (F. Jakopin 1977, SRL) in objavil še celo vrsto člankov o slovenskih priimkih. Teoretična vprašanja klasifikacije slovenskih priimkov doslej niso bila predmet posebnih raziskav.

BESEDOTVORJE

1. Izvorno samostalniki

1.1.1. Značilne domače pripone

Najštevilčnejša je (stanje 1971) skupina pripon s skupnim končajem -ič (< *-itʲ), ki predstavlja po podatkih P. Jakopina (P. Jakopin, 1981) kar 14,5% in nastopa v patronimičnih priponskih obrazilih -ič: *Mihelič, Kovačič; -čič: Mihelčič, Zupančič, Kocjančič; -šič: Žnidaršič; -etič: Černetič, Pavletič; -ovič: Vidovič, Janžekovič*. Najbolj tipični slovenski priimki so priimki s priponskima obraziloma -šek in -nik, praviloma pa pomenijo krajevni izvor: -šek, -šček, -šak, -ščak (< -bšk + -jakʲ), -jak, -ak: *Goršek, Brezavšček, Ramšak, Dolščak, Debeljak, Novak; -ski* (redko obrazilo, ker so priimki na -ski večinoma doživeli razvoj v priimke na -šek, -šček, -šak, -ščak): *Pleter-*

ski, Ledinski, Pisanski; -nik (s pogostimi vzhodnoslovenskimi paralelami na *-njak*): *Potočnik, Kotnik, Breznik, Blatnik; -c, -ec, -ic, -ac* (< **-ьць*): *Konc, Samec, Sajovic, Komac; -an* (obrazilo, značilno za stanovniška imena): *Goričan, Kalan, Leban; -in: Budin, Trpin, Tomažin; -on: Pagon, Klinkon; -un: Merčun; -ca, -ica: Jurca, Hvalica; -da: Kenda; -ida: Saksida; -oga: Černoga; -iga/igo: Šeliga, Šeligo, -uga: Šeruga, -ga: Žorga; -iha: Stariha, -uha: Raduha; -aja: Juraja, -ija: Urbanija, -ja: Golja; -anja: Kravanja, Lapanja, -onja: Velikonja; -oja: Černoja; -ka: Peterka, -eka: Černeka; -ala: Jerala; -ela: Černela; -ila: Dobrila; -ola: Mikola; -ula: Šegula; -ina: Vončina, Možina; -inja: Radinja; -hna: Budihna; -na: Androjna; -ora: Klvora; -sa: Bensa; -ša, -aša, -eša, -iša, -oša, -uša: Perša, Jeraša, Koleša, Gostiša, Ropoša, Bratuša; -ota: Mahkota; -uta: Čermuta; -java: Durjava (prim. A. Šivic-Dular 1982); -eža: Karneža; -uža: Markuža; -ač: Kovač, Petrač, Bonač; -oš: Toroš; -aj: Bogataj, Križaj, -ej: Kropelj, Mulej; -e: Krese, Može, Kodre, Žele, Tome, Mate – za večino teh je značilno naglaševanje na končnem *-ju*, po izvoru pa so največkrat vzdevki ali mlada bitja, v stranskih sklonih največkrat s podaljšavo *-t* (*Kodre-Kodreta*); *-et, -ent: Kuret, Kurent* (prim. A. Šivic-Dular 1985); *-enta: Škrbenta, Služenta* (slednji se je ohranil le še na Hrvaškem, kamor je migriral); *-ko: Žitko, Stanko, Pečenko; -oh: Baloh; -uh: Prepeluh; -uk: Smuk; -ur: Kocmur; -as, -ajs: Urbas, Podrgajs; -aš, -eš, -iš, -uš: Andrejaš, Jureš, Smodiš, Markuš.**

1.1.2. Značilne domače predložne predpone

za-: *Zadavec* (< za Dravo), *Zabukovec* (< za Bukovim), *Zalokar* (< za loko);
pod-: *Podgornik* (< pod Goro), *Podlogar* (< pod logom);
nad-: *Nadles* (< nad lesom);
na-: *Napotnik* (< na poti);
o-: *Oplotnik* (<ob + plotu).

1.2.1. Značilne tuje pripone

-ar/-er: *Žagar, Logar, Čufer, Kunaver, Trojer* – priimki iz te skupine predstavljajo po podatkih P. Jakopina (stanje leta 1971) kar 13,1% in so po izvoru največkrat iz imen poklicev ali stanovniških imen;
-le/-li/-l/-lin: *Kusterle* (< *Küster* 'cerkovnik'), *Tonkli* (< *Tonik*); *Prezl* (< *Ambros*), *Peterlin* (< *Peter*);
-man: *Rozman, Zorman* (prim. F. Jakopin, *Papers in Slavic Philology* 1, 1977)
-ut: *Koncut, Žvanut*.

1.2.2. Značilne tuje predpone

unter-: *Unterweger*,
hinter-: *Hinteregger*.

1.3. Brezpriponski priimki: *Gnezda, Lap, Golob*.

2. Izvorno nedoločni pridevniki:

- a) na *-en* < **-ьнъ*: *Prešeren, Lačen, Majcen*;
- b) na *-en* < **-ěнь / -єнь*: *Testen, Eržen*;
- c) na *-en* < **-єнь*: *Zelen* (prim. A. Šivic-Dular 1981);

- č) na -er < *-r-: *Moder*;
- d) na -at < *-at: *Kosmat*;
- e) na -up < *-up: *Gorjup* in drugi: *Vesel*, *Preprost*, *Rus*.

3. Izvorno deležniki na -I: *Kresal*, *Prebil*, *Zazijal*, *Zavadlav*, *Premrl*, *Omerzu*, *Skuhala*, *Gorela*, *Smodila*.

4. Izvorno deležniki na -n in -t: *Prodan* (*Perdan*), *Pogljajen*, *Popit*, *Razpet*.

5. Zloženke, sklopi: *Černigoj*, *Golouh*, *Hudales*; *Sotodneha* (< *povsod* + *odnehati*), *Pojiškruh* (< *pojesti* + *kruh*), *Predikaka* (*spredaj* + *kakati*).

Slovenski priimki so eno- do štirizložni, največ, nad polovico pa je dvozložnih. Najkrajši ima dva fonema, (*Aš*), najdaljši dvanajst (*Pustoslemšek*). O naglasnih zakonitostih pri slovenskih priimkih je pisal F. Jakopin (F. Jakopin 1976). Naglas priimka se v praksi spreminja predvsem takrat, kadar se z njim srečajo v osrednjem slovenskem prostoru in ga začnejo izgovarjati v skladu z naglasom, uveljavljenim v knjižni občnoimenski leksiki, pogosto samo po analogiji, npr. pri priimkih na -e: *Dróle* > *Drolè*, *Kosovèl* > *Kósovel*, *Hvalíca* > *Hválica*, medtem ko naj bi priimki *Kemperle*, *Škamperle*, *Pervanje*, *Lapajne*, *Kompare* in še nekateri trdneje ohranjevali nekončno naglaševanje.

POMENSKA DELITEV

1. Iz osebnih imen

- a) predkrščanskih: *Stojan*, *Stojko*, *Golob*, *Medved*, *Klinec*, *Černigoj*, *Grdina*;
- b) svetniških m.sp.: *Kurinčič*, *Brovč*, *Ožbolt*, *Tomažič*, *Lukan*, *Kobe*, *Lampe*;
- c) svetniških ž.sp.: *Barbarič*, *Marušič*.

2. Iz krajevnih (pokrajinskih, etničnih) imen:

- a) **izpeljanke:** *Gomilšek*, *Kalan*, *Javornik*, *Bačar*, *Ipavec*, *Korošec*, *Furlan*, *Horvat*.
- b) **enaki kr. imenom:** I. *prenos s kr. imena na priimek:* *Podoreh*, *Zagrušovcem*, *Ulipi*; II. *prenos s priimka na kr. ime:* *Babiči*, *Bani*, *Adlešiči*.
- c) **na zunaj enaki kr. imenom, čeprav brez neposredne povezave:** *Javornik*, *Kozina*, *Leskovec*, *Ihan*, *Križ*.

3. Iz poklicev oz. funkcij:

- a) sln.: *Klobučar*, *Merčun*, *Zupan*,
- b) n.: *Šuštar*, *Cimerman*, *Cvelbar*.

4. Iz vzdevkov:

Iz vzdevkov po telesnih ali značajskih značilnostih so nastali priimki *Glavan*, *Pohleven*, *Zgaga*, med njimi so živalska imena, v kolikor ta niso stara osebna: *Jazbec*, *Červ*, *Lisjak*, ali pa hišna znamenja: *Petelin*, *Rak*; po barvi, na katero je nekdo spominjal: *Bele*, *Bevc*; *Černe*, *Črnko*; *Černelič* (< črmmel 'rdeč'); *Erjavec*, *Rijavec*; *Zelen*, *Zelenko*, *Zelenik*; *Rudan* – nekatera od teh imen so nastopala tudi kot stara slovenska imena; po imenih za denar, merskih enotah itd.: *Bajuk*, *Škufca*, *Mernik*.

Osnovni statistični podatki (konec I. 1994): skupno število 66.151, od tega 10.000 s frekvenco nad 30, 7773 s frekvenco od 11 do 30 in 48.377 s frekvenco od 1 do 10.

Deset najpogostejših priimkov na Slovenskem (po stanju na 1. sept. 2000): *Novak* 11718, *Horvat* 10442, *Krajnc* 5958, *Kovačič* 5768, *Zupančič* 5362, *Kovač* 4919, *Potočnik* 4837, *Mlakar* 4202, *Vidmar* 4119, *Golob* 4040.

Vodilni priimek *Novak* pomeni 'novega naseljenca', 'podložnika, ki je izkrčil novino'. Največjo frekvenco dosegajo priimki, ki izvirajo iz etnonimov: *Horvat*, *Turk*, *Bizjak* (z variantami *Bezjak*, *Vizjak*, *Vežjak*), *Lah*, *Furlan*, *Nemec*, *Tavčar*; na pokrajinski izvor kažejo priimki *Krajnc*, *Korošec*, *Hočevnar* z varianto *Kočevnar* ter *Krašovce*, ožji krajevni izvor pa odsevajo *Potočnik*, *Mlakar*, *Rupnik*, *Jamnik*, *Pušnik*, *Dolinar*, *Humar*. Naslednja močna skupina priimkov izhaja iz oznake poklica: *Kovačič*, *Kovač*, *Zupančič*, *Zupan*, *Zupanc*, *Vidmar*, *Kavčič* itd. Nato pride skupina zelo raznovrstnih priimkov, ki so nastali iz vzdevkov, med katerimi so številna živalska imena: *Kos*, *Jereb*, *Maček*, *Jarc*, *Jazbec*; ni pa vselej jasno, ali ne gre ponekod za staro predkrščansko osebno ime in ne toliko za poznejši vzdevek, npr. *Golob*, *Medved*, *Jelen*, *Vovk* oz. *Volk*. Poleg teh so med vzdevnimi priimki frekventni še *Kralj*, *Knez*, *Jug*, *Sever*, *Majcen*, *Petek*. Izkaže se, da je skupina priimkov iz svetniških imen sicer izredno razvejana, ne spada pa med najfrekventnejše, saj prvi med njimi, *Klemenčič*, zavzema komaj 30. mesto, med bolj pogostimi pa so še *Pavlič* in *Pavlin*, *Petrič* in *Petrovič*, *Uršič*, *Tomažič* in *Tomšič*, *Vidic* in *Vidovič*, *Gregorič* in *Gregorčič*, *Janežič*, *Mihelič* s stotinami do neprepoznavnosti obrušeni in glasoslovno preoblikovani različci, med katerimi so zelo značilne tiste z obrazilom *-e*: *Klemše*, *Kobe*, *Tome*. Ni priimkov iz svetniških imen *Alojz* in *Ignac*, ker sta se pojavila prepozno. Precej manj se je v priimkih ohranilo starih predsvetniških rojstnih imen, razen že omenjenih živalskih imen ter imen *Černe*, *Bevc* in *Belec* pa imajo večinoma precej nizko število nosilcev, npr. *Černigoj*, *Gostiša*, *Grdina*, *Hvalica*, *Kušej*, *Možina*, *Prodan* (aprotropejsko ali varovalno ime), *Staniša*, *Žitko* idr. Zanimiva je skupina starih imen, ki se danes (ponovno obujena) pojavljajo ne le kot priimki, temveč tudi kot rojstna imena: *Bogdan*, *Borko*, *Budimir*, *Dobriča*, *Dragan*, *Jelenko*, *Nedeljko*, *Radovan*, *Radoš*, *Stanko*, *Stojko*, *Stojan*, *Veselko*, *Zoran*, *Zorko*, *Željko*.

Poknjiževanje je potekalo najbolj intenzivno v drugi polovici in še zlasti v zadnji četrtini 19. st., ko so slovenski duhovniki v skladu s svojimi jezikovnimi kompetencami vtisnili priimkom podobo, opirajoč se na zakonitosti knjižnega jezika. Pri tem je prišlo do določenega števila napačnih poknjiženj (npr. *Tehovnik* > *Duhovnik*) in še večje variantnosti. V občnih imenih je knjižni jezik uveljavil priponsko obrazilo *-ec* in *-ek* namesto starejšega kranjskega *-ic* in *-ik*, medtem ko se v priimkih to načelo ni dosledno izpeljalo in povzroča težave v sklanjatvenem sistemu. Za nekatere priimke se je uveljavilo izpadanje izglasnega *-i*, ker gre v resnici za neobstojni polglasnik (*Kastelic-Kastelca*, *Primic-Primca*), pri drugih pa ne (*Šubic-Šubica*, *Skubic-Skubica*, *Vidic-Vidica*).

V Sloveniji je zakonodaja glede spreminjanja priimkov (in rojstnih imen) zelo liberalna: priimek je mogoče spremeniti na podlagi vloge na matičnem uradu, ves postopek pa traja največ tri mesece. Ljudje si spreminjajo priimke iz numeroloških

(zamenjava ene črke z drugo ali njena opustitev: *Jenček > Jenče*), purističnih (*Drekonja > Dragonja*), prestižnih (*Predikaka > Predin*), osebno-razlikovalnih (opustitev črke, *Rugelj > Rugel*) razlogov. Nekaj povsem drugega je bilo nasilno spreminjanje slovenskih in hrvaških priimkov (kot tudi krajevnih in drugih imen) v Slovenskem Primorju in Istri po priključitvi tega ozemlja k Italiji leta 1918. Po letu 1929 so fašistične oblasti izvedle pravi priimkovni genocid, ko so vse slovanske priimke poitalijančile bodisi s pravim ali navideznim prevodom bodisi z izpuščanjem neitalijanskih priponskih obrazil bodisi z drugimi nepojmljivimi predelavami. To raznarodovalno dejanje je nazorno dokumentirano v knjigi Paola Parovela *L'identità cancellata*, Trst 1985, prevedeni tudi v hrvaščino (*Izbrisani identitet*, Pazin–Poreč–Pula 1993).

4 Tuji priimki

a) priimki tujih kolonistov ali migrantov: **1.** naselitev bavarskih podložnikov pri Škofji Loki iz 12. st.: *Hafner, Šifrer, Zihel* **2.** tirolska naselitev v Selški dolini iz 13. st. (Sorica): *Frelj, Jenšterle, Torkar* **3.** tirolska naselitev v Baški dolini iz 13. st. (Nemški Rut): *Pajntar, Dakskobler, Kikelj* **4.** nemška kolonizacija Kočevske v 14. st.: *Henigman, Švajgar, Verderber* **5.** uskoški iz 16. st.: *Milič, Radič* **6.** novejši ruski in židovski, večinoma po 1920: *Bubnov, Popov, Menaše, Alkalaj*

b) tuji priimki Slovencev iz germanizmov: *Flander, Vidmar, Štraus; Šuštar, Rozman, Kleindienst, Gross*; iz romanizmov: *Fatur, Čop, Kacafura*; iz madžarizmov: *Sajko, Vereš*; hibridi (n.-it.): *Manfreda*.

5 Stanje raziskav

Gradivo in prve raziskave o slovenskih priimkih so po objavi temeljnih Miklošičevih imenoslovnih razprav prispevali zgodovinarji, pravniki in geografi F. in M. Kos, P. Blaznik (objave srednjeveških virov, zlasti urbarjev), R. Andrejka, I. Simonič, J. Mlinarič, J. Koropec, A. Hozjan. Med jezikoslovci so priimke proučevali I. Koštiál, F. Ramovš, F. Ilešič, A. Breznik, P. Skok, A. Debeljak, F. Bezljaj, S. Bunc, J. Kelemina, F. Jakopin, J. Jurančič, M. Šimundić. Danes se s to problematiko ukvarjajo zlasti P. Merkù, A. Šivic-Dular, D. Čop, J. Keber, S. Torkar. Pomemben delež so prispevali tudi ljubitelji J. Makovec (Pomurje), J. Mrdavšič (slovenska Koroška), B. Kotnik (avstrijska Koroška), B. Zuanella (Beneška Slovenija). Občuti se šibka pokritost slovenskega ozemlja z narečnimi slovarji in odsotnost historičnega slovarja. Potrebno bo šele ustvariti lokalne monografije, iz katerih bo mogoče sestaviti natančnejšo sliko o nastanku priimkov na Slovenskem. O starejših fazah slovenskega imenotvornega procesa je prispeval nekatera temeljna spoznanja F. Bezljaj (F. Bezljaj 1967). F. Jakopin je rezultate svojih raziskav povzel v članku Priimek, ki je izšel v 9. zv. Enciklopedije Slovenije leta 1995. Arhivsko gradivo, ki zajema predvsem slovensko lastnoimensko dediščino v Italiji, v svojem delu uspešno priteguje P. Merkù (P. Merkù 1982, 1993, 1994).

Literatura

- Andrejka, Rudolf, Doneski k postanku in razvitku rodbinskih imen v Selški dolini, *Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo* 20 (1939), 310–332.
- Beneš, Josef, *O českých příjmeních*, Praha 1962.
- Bezljaj, France, *Slovenska vodna imena* I–II, Ljubljana 1956–1961.
- Bezljaj, France, *Eseji o slovenskem jeziku*, Ljubljana 1967.
- Breznik, Anton, O zloženkah v slovenščini, *Razprave AZU* II, 55–76.
- Bunc, Stanko, Pogled v slovensko onomastiko, *Slavistična revija* 4 (1951), 77–86.
- Bunc, Stanko, O nastanku, razvoju in pomenu priimkov, *Jezik in slovstvo* 8 (1962/63), 174–177.
- Burić, Antun, *Povijesna antroponimija Gorskog kotara*, Rijeka 1983².
- Čop, Dušan, Slovenska krajevna imena in priimki na Koroškem in vzhodnem Tirolskem, *Onomastica jugoslavica* 5 (1975), 21–33.
- Dapit, Roberto, *Cognomi e nomi di famiglia dell'Alta Val Torre*, Comune di Lusevera 2001.
- Debeljak, Anton, Živalski priimki v Slovencih, *Lovec* 29 (1946), 30 (1947); *Proteus* 16 (1953–54).
- Goričar, Maks, Doneski k postanku in pisavi rodbinskih priimkov in hišnih imen med Slovenci, *Etnolog* XII (1939), 82–122.
- Hozjan, Andrej, Starejši priimki v vitanjski okolici, *Časopis za zgodovino in narodopisje* 28 (1992), 255–268.
- Ilešič, Fran, Neke kajkavske (slovenačke i hrv.-kajkavske) jezičke pojave, naročito u prezimenima, *Južnoslovenski filolog* XVI (1937), 99–143.
- Jakopin, Franc, Vprašanja naglaševanja priimkov v slovenščini, *Onomastica jugoslavica* 6 (1976), 217–240.
- Jakopin, Franc, Osebna imena na Slovenskem ob prehodu v 16. stoletje, *XX. seminar slovenskega jezika, literature in kulture, Zbornik predavanj*, Ljubljana 1984, 275–284.
- Jakopin, Franc, Struktura slovenskih priimkov v statistični osvetlitvi, *Slavistična revija* 26 (1977), kongresna, Ljubljana, 5–25.
- Jakopin, Franc, Vprašanje priimkov na -man v slovenščini, *Papers in Slavic Philology* 1, Ann Arbor 1977, 146–156.
- Jakopin, Primož, *Entropija imena i prezimena u Sloveniji*, Zagreb 1981, magistrsko delo.
- Jurančič, Janko, O priimkih pri južnih Slovanih, *Slavistična revija* 25 (1977), kongresna, 27–39, Ljubljana.
- Keber, Janez, O izvoru priimkov na -šek, *Onomastica jugoslavica* 9 (1982), 229–236.
- Keber, Janez, Živalske metafore kot vir imen, vzdevkov in priimkov, *Jezikoslovni zapiski* 5 (1999), 135–149.
- Keber, Janez, Raziskovanje izvora priimkov v Sloveniji, *Simpozij Slovenska lastnoimenskost, Zbornik s simpozija '99 v Pišecah*, ur. Jože Toporišič, Novo mesto 2001, 97–110.
- Kos, Franc, Ob osebnih imenih pri starih Slovencih, *Letopis Matice slovenske* 1886, Ljubljana, 107–151.

- Koštiál, Ivan, O naših priimkih, *Mladika* 8 (1927).
- Kotnik, Bertrand, *Zgodovina hiš južne Koroške* 1–6, Celovec 1992–1999.
- Kronsteiner, Otto, *Die alpenlawischen Personennamen*, Wien 1975.
- Maček, Janko, Prebivalstvo mesta Ljubljane v srednjem veku po svojih imenih in priimkih, *Kronika slovenskih mest* 1936, 160–163, 218–223.
- Makovec, Juš, *Korenine, Priimki na Murskem polju* (1669–1900), Murska sobota 1987.
- Merkù, Pavle, *Slovenski priimki na zahodni meji*, Trst 1982.
- Merkù, Pavle, *Svetniki v slovenskem imenoslovju*, Trst 1993.
- Merkù, Paolo, *Il "Libro di perticationi" del Notaro Giusto Ravizza (1525): il testo e l'analisi dei nomi personali, di istituzioni e di luoghi*, Trieste 1994.
- Miklošič, Franc, *Die Bildung der slavischen Personen- und Ortsnamen*, Heidelberg 1927.
- Mrdavšič, Janez, *Krajevna in domača imena v Črni na Koroškem in širši okolici*, Ravne na Koroškem 1988.
- Simonič, Ivan, Migracije na Kočevskem v luči priimkov, *Etnolog* 7 (1934), 107–138.
- Šimundič, Mate, Značenje najstarijih slovenskih osebnih imena, *Časopis za zgodovino in narodopisje* 5 (1973), 14–46.
- Šivic-Dular, Alenka, Slovenski priimki na *-en*, *Četrta jugoslovanska onomastična konferenca*, Ljubljana 1981, 507–518.
- Šivic-Dular, Alenka, Južnoslovanski priimki s pripono *-(j)ava*, *Onomastica jugoslavica* 10 (1982), 239–246.
- Šivic-Dular, Alenka, Slovenski priimki na *-et* in *-ent*, *Zbornik referata i materijala V jugoslovenske onomastičke konferencije*, Sarajevo 1985, 167–177.
- Torkar, Silvo, O nekaterih priimkih iz nemških podstav v zgornji Baški dolini, *Razprave II r. SAZU* XV (1996), 125–136.
- Zuanella, Božo, Hišna imena in priimki v Sovodenjski dolini, *Dom, Čedad* 1981–1984.
- Zuanella, Božo, Slovenski priimki v občini Garmak, Svet Lenart, Podbenesec, *Dom, Čedad* 1987–1996.
- Začasni slovar slovenskih priimkov* (ur. F. Bezljaj), Ljubljana 1974.